

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Pavly Klusáčkové ve věci

žalobce:

X, nar. X
t. č. X
X
zastoupen obecným zmocněncem X
bytem X

proti
žalovanému:

Ministerstvo spravedlnosti
sídlem Vyšehradská 16, 128 10 Praha 2

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

Odůvodnění:

I.

Základ sporu

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá ochrany před nezákonným zásahem správního orgánu spočívajícím v nedostatečném dohledu Ministerstva spravedlnosti nad organizačními složkami v oblasti poskytování zdravotní péče vězeňskou službou, přičemž navrhuje, aby soud přikázal ministerstvu, aby nad vězeňskou službou a státními zástupci vykonávalo dohled.

II.

Obsah žaloby a související vyjádření

2. V podané žalobě žalobce namítá, že mu nebyla vězeňskou službou poskytnuta řádná zdravotní péče a že když se obrátil na strukturu státních zástupců, nevedlo to ke zlepšení. Tvrdí, že státní zástupci zakrývají nezákonné postupy věznic a mají za to, že není v jejich kompetenci přikazovat ředitelům věznic, aby zajistili poskytování zdravotní péče. Žalobce uvádí, že žalovaný postupuje podané stížnosti jinému subjektu a na odpověď se čeká cca 8-9 měsíců.
3. Žalobce zpochybňuje také postup ředitele Vázební věznice Brno, který dle jeho názoru záměrně a cíleně zakazuje kouření vězňům v psychiatrické léčebně. Namítá, že žalovaný fakticky neprovádí kontroly, které má provádět podle § 4b zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky (dále jen „zákon o Vězeňské službě“), a pokud je provádí, tak ignoruje základní práva odsouzených stanovené zákony a také jejich právo na život, tedy poskytování zdravotní péče. Žalobce má za to, že ředitelé věznic mají za dohledu žalovaného zajistit zdravotní péči v rozsahu § 2 odst. 1 písm. i) zákona o Vězeňské službě, tedy není-li poskytování zdravotní péče možné ve vázební věznici v Brně, měla být žalobci zabezpečena lékařská péče v civilní psychiatrické léčebně.
4. Žalobce navrhuje, aby soud přikázal žalovanému, aby vykonával dohled nad vězeňskou službou a nad státními zástupci.
5. K výzvě soudu žalobce svou žalobu doplnil podáním ze dne 13. 11. 2022. V doplnění žalobce uvádí, že k § 4b zákona o Vězeňské službě není žádný výklad správních soudů, ani stanovený postup žalovaného, tedy není zřejmé, co je obsahem ustanovení a jakým způsobem má daná kontrola probíhat. Žalobce trvá na tom, že organizačními složkami žalovaného není poskytována zdravotní péče a dohledová činnost státních zástupců vykazuje nedostatek odborných postupů.
6. Žalobce je přesvědčen, že k danému problému by se měl vyjádřit v plénu Nejvyšší správní soud, neboť jde o veřejný zájem ochrany společnosti v celé České republice. Žalobce tedy žádá soud, aby se obrátil na plénum Nejvyššího správního soudu, aby danou problematiku vyložilo tak, aby kontroly žalovaného byly v souladu se zmíněným ustanovením a aby naplňovaly účel a smysl, tedy aby probíhala resocializace vězňů a poskytování zdravotní péče podle daných zákonů.
7. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvádí, že jelikož je podle § 15 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování, ve znění pozdějších předpisů (dále Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

jen „zákon o zdravotních službách“), příslušným správním orgánem k rozhodnutí o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb v jím zřizovaných zařízeních, provádí rovněž kontrolu v souvislosti s prováděním činností, k nimž je třeba udělení souhlasu dle § 107 odst. 1 písm. b) zákona o zdravotních službách.

8. Žalovaný rovněž ve spolupráci s nezávislými odborníky přeshetřuje stížnosti na zdravotní služby vyřizené Vězeňskou službou České republiky v případě, že stěžovatel nesouhlasí s jejich vyřízením dle § 93 odst. 2 zákona o zdravotních službách. Žalovaný vysvětluje, že tyto kontroly jsou realizovány na základě Plánu kontrolní činnosti organizačních jednotek Vězeňské služby ČR v souladu se zákonem o Vězeňské službě a zákonem o zdravotních službách, schváleným ministrem spravedlnosti. Tato kontrolní činnost je prováděna v rozsahu přibližně jedné třetiny organizačních jednotek Vězeňské služby ČR ročně. S ohledem na výše uvedené považuje žalovaný žalobu ve vztahu ke kontrole Vězeňské služby za nedůvodnou, protože kontrola Vězeňské služby je žalovaným v potřebném rozsahu standardně realizována.
9. K návrhu žalobce týkajícího se kontroly státních zastupitelství žalovaný sděluje, že podle platné právní úpravy dohled nad soustavou státního zastupitelství není oprávněn vykonávat. Podle § 12d zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, nejbližší vyšší státní zastupitelství je oprávněno vykonávat dohled nad postupem nejbližší nižších státních zastupitelství ve svém obvodu při vyřizování věcí v jejich příslušnosti a dávat jim k jejich postupu písemné pokyny. Nejbližší nižší státní zastupitelství je povinno řídit se písemnými pokyny, s výjimkou pokynu, který je v konkrétní věci v rozporu se zákonem. Žalovaný tedy shrnuje, že mu zákon neumožňuje postupovat žalobcem navrhovaným způsobem.
10. Žalovaný navrhuje, aby soud žalobu zamítl.
11. Žalobce v písemné reakci na vyjádření žalovaného uvádí, že pokud žalovaný tvrdí, že provádí kontrolu poskytování zdravotní péče ve smyslu zákona o zdravotních službách, je s podivem, že umožňuje řediteli vazební věznice v Brně, aby zasahoval do poskytování zdravotní péče v psychiatrické léčebně tím, že vydal vězeňský řád č. j. VS-155978-2/ČJ-2022-803030, ve kterém zakázal ve všech areálech věznice kouření a také zakázal televizi, čímž fakticky znemožnil poskytování psychiatrické léčby, neboť pacienti odcházeli na reverz a odmítali psychiatrickou léčbu. Žalobce shrnuje, že pokud se lékaři řídí zmíněným vězeňským řádem, je to v rozporu s § 2 zákona o zdravotních službách. Tvrzení žalovaného, že provádí kontroly poskytování zdravotní péče, považuje žalobce za ryze účelové.
12. Ke kontrole krajského státního zastupitelství žalobce uvádí, že § 16 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu, určuje, že každá osoba ve výkonu trestu má nárok na poskytování zdravotní péče a státní zástupci mají povinnost dohlížet, zda je poskytovaná péče podle zákonných norem. Žalobce nesouhlasí s tvrzením žalovaného, že nemůže ve vztahu ke státním zástupcům nijak zasahovat

III.

Posouzení žaloby

13. Soud podle § 87 odst. 1 část věty před středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal zásah správního orgánu na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

14. Soud rozhodl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. bez jednání, protože žádná ze stran s takovým postupem nevyjádřila nesouhlas.
15. Žaloba není důvodná.
16. Žalobce v podané žalobě rozdělil svá tvrzení do části, ve které žalovanému vytýká nedostatečnou kontrolu státních zástupců, a části, ve které vytýká nedostatečnou kontrolu Vězeňské služby.
17. K námitce týkající se nedostatečné kontroly státních zástupců žalovaným soud uvádí následující.
18. Podle § 12c zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o SZ“), *dohled je výkonem oprávnění stanovených tímto zákonem k zajištění řídicích a kontrolních vztahů mezi různými stupni státních zastupitelství a uvnitř jednotlivých státních zastupitelství při výkonu působnosti státního zastupitelství.*
19. Zákon o státním zastupitelství dále upřesňuje dohled tak, že *nejblíže vyšší státní zastupitelství je oprávněno vykonávat dohled nad postupem nejblíže nižších státních zastupitelství ve svém obvodu při vyřizování věcí v jejich příslušnosti a dávat jim k jejich postupu písemné pokyny. Postup nejblíže nižších státních zastupitelství může sjednocovat i pokyny vztahujícími se na více věcí určitého druhu (§ 12d odst. 1 zákona o SZ), a že vedoucí státní zástupce je oprávněn vykonávat dohled nad postupem státních zástupců a vyšších úředníků působících u státního zastupitelství, v jehož čele stojí, a dávat jim pokyny k postupu při vyřizování věcí v příslušnosti tohoto státního zastupitelství. Postup státních zástupců a vyšších úředníků může sjednocovat i pokyny vztahujícími se na více věcí určitého druhu. Výkonem těchto oprávnění či některých z nich může pověřit jiného státního zástupce (§ 12f odst. 1 zákona o SZ).*
20. Postavení Ministerstva spravedlnosti zákon o státním zastupitelství upravuje v § 13 a násl. Zde ovšem nedefinuje dohled ve smyslu výše citovaných ustanovení, ale pravomoc žalovaného *požádat kterékoli státní zastupitelství o informaci o stavu řízení v každé věci, v níž je státní zastupitelství činné, pokud je taková informace potřebná k plnění úkolů ministerstva nebo pokud takovou informaci potřebuje člen vlády (§ 13 odst. 1 zákona o SZ) nebo např. možnost ministerstva požádat kterékoli státní zastupitelství o zpracování podkladů nezbytných k projednání nároku na náhradu škody uplatňovaných z důvodu odpovědnosti státu za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci (§ 13 odst. 2 věta první zákona o SZ).* Dále zde zákon o státním zastupitelství upravuje správu státního zastupitelství (včetně např. vyřizování stížností podaných podle tohoto zákona na postup státního zastupitelství Ministerstvem spravedlnosti).
21. Stěžejní je pak obsah § 13d zákona o SZ, v němž jsou vyjmenovány způsoby, jimiž žalovaný vykonává státní správu státního zastupitelství. Mezi těmito způsoby výkonu státní správy však není uveden žádný, na jehož základě by Ministerstvo spravedlnosti mělo vykonávat nad státními zástupci dohled tak, jak si ho představuje žalobce. Taková pravomoc žalovaného neplyne ani z žádného jiného ustanovení zákona o SZ. Žalovaný je přitom vázán ústavní zásadou, že státní moc lze uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví (čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, čl. 2 odst. 3 Ústavy).
22. S ohledem na výše uvedené lze uzavřít, že žalovaný nemohl zasáhnout do práv žalobce tím, že nevykoná kontrolu, k níž mu zákon nesvěřuje pravomoc. Žaloba v části, v níž se žalobce

domáhá, aby soud přikázal žalovanému, aby nad státními zástupci vykonával dohled, nemůže být důvodná.

23. Soud se dále zabýval námitkou nedostatečné kontroly Vězeňské služby žalovaným.
24. Podle § 4b zákona o Vězeňské službě, *ministerstvo provádí kontrolu dodržování právních předpisů a vnitřních předpisů upravujících povinnosti příslušníků a občanských zaměstnanců Vězeňské služby při zacházení s obviněnými a odsouzenými a s chovanci ve výkonu zabezpečovací detence a při rozhodování o umístění odsouzeného do některého z oddělení věznice s ostrahou.*
25. Podle § 4c zákona o Vězeňské službě, *při výkonu kontrolní činnosti ministerstvo postupuje podle zákona upravujícího kontrolu.*
26. Podle § 107 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 15 odst. 1 písm. b) zákona o zdravotních službách žalovaný provádí kontrolu poskytovatelů v souvislosti s prováděním činností, k nimž je třeba udělení souhlasu dle tohoto zákona (tj. zdravotnická zařízení zřízená žalovaným).
27. Žalobci lze přisvědčit v tom, že žalovaný má pravomoc vykonávat kontrolu dodržování právních předpisů Vězeňskou službou při zacházení s odsouzenými i kontrolu jím zřízených zdravotnických zařízení. Žalobce v podané žalobě namítá, že žalovaný tuto kontrolu provádí nedostatečně. Konkrétně žalobce uvedl, že: *„Kontroly, které má provádět Ministerstvo spravedlnosti ve smyslu ustanovení § 4b zákona č. 555/1992Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky fakticky neprovádí a pokud je provádí, tak ignoruje základní práva odsouzených stanovených zákony, a dále ignoruje právo na život odsouzených, tedy poskytování zdravotní péče.“*
28. Žalobce však nijak nerozvedl, v čem konkrétně spatřuje nedostatky kontrol, čím konkrétně dochází k porušování práva na život odsouzených, přičemž z jeho žalobních námitek není zřejmé ani to, co by podle jeho představ mělo být podrobeno kontrole. Soud k uvedenému shrnuje, že žalobce nenamítá konkrétní okolnosti zásahu do svých práv, ani nespecifikuje, do jakých jeho práv mělo být tvrzeným zásahem zasaženo. Žalobu žalobce řádně nedoplnil ani přes výzvu soudu (usnesení ze dne 7. 11. 2022, č. j. 17 A 83/2022-21), ačkoliv ho soud vyzval k vyličení rozhodných skutečností a označení důkazů týkající se návrhu na přikázání žalovanému, aby vykonával dohled nad Vězeňskou službou a státními zástupci. V doplnění žaloby žalobce pouze uvedl, že považuje za nezákonný zákaz kouření a televize v psychiatrické léčebně.
29. Soud tedy shrnuje, že žalobce vznáší své námitky pouze v obecné rovině, proto na ně nelze než obecně reagovat tím, že z žalobcova podání nejsou zřejmé okolnosti tvrzeného zásahu tak, aby bylo možné rozhodnout o jeho případné nezákonnosti. Nadto soud podotýká, že takováto míra obecnosti žalobních tvrzení prakticky vylučuje možnost unesení důkazního břemene žalobcem. Ostatně ani sám žalobce neuplatňuje žádné důkazní návrhy k podpoře svých tvrzení. Soud tak má žalobcovu žalobní námitku týkající se nedostatečné kontroly Vězeňské služby žalovaným za obecnou a neprokázanou a nezbývá než žalobu i v této části považovat za nedůvodnou.
30. K tomu soud odkazuje i na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 6. 2005, č. j. 7 Afs 104/2004-54, ve kterém Nejvyšší správní soud judikoval, že obsah a kvalita žaloby v podstatě předurčují obsah a kvalitu rozhodnutí soudu. Soud tedy v souladu s tímto rozsudkem vypořádal obecné námitky žalobce toliko v tak obecné rovině, v jaké se v žalobě pohybuje sám žalobce.

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

31. Závěrem soud uvádí, že se žalobce domáhá po žalovaném, aby realizoval svou pravomoc, kterou na základě zákona vykonává z moci úřední, nikoli na návrh (žádost) jiného subjektu. Dosavadní judikatura správních soudů připouští ingerenci správního soudu do omise (pasivního chování) správního orgánu v případech, kdy správní orgán disponuje pravomocí jednat z moci úřední, jen zcela výjimečně (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 3. 2021, č. j. 6 As 108/2019-39, č. 4178/2021 Sb. NSS). Použije-li zdejší soud východiska zmíněného rozsudku na nyní projednávanou věc, pak žalobci by muselo svědčit veřejné hmotné právo, které nebylo ochráněno v důsledku nečinnosti kontrolního orgánu, jenž nevykonal v rozporu se zákonem kontrolu. Vzhledem k obecnosti a nedostatečnosti žalobních tvrzení a k absolutní absenci důkazů ovšem nelze na nic takového usuzovat ani s nízkou mírou pravděpodobnosti.
32. Domáhá-li se žalobce, aby zdejší soud předložil věc k posouzení plénu Nejvyššího správního soudu, nezbývá než konstatovat, že zdejší soud takovou pravomoc nemá. Ustanovení § 19 s. ř. s. takovou pravomoc svěřuje toliko předsedovi Nejvyššího správního soudu, a to v zájmu jednotného rozhodování soudů na základě vyhodnocení pravomocných rozhodnutí soudů.

IV.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

33. Na základě shora uvedeného soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, a proto ji dle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
34. O nákladech řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle kterého má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Ve věci měl plný úspěch žalovaný, avšak žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec jeho běžných činností nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 31. července 2023

Milan Tauber v. r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.